

Simon Pirani

Palestina, Ukraina och imperiernas kris och Ingen väg till fred i Ukraina med denna fantasivärld

Ur *Links International Journal of Socialist Renewal*, 11 april 2024.

OBS det är 2 separata artiklar. Båda ursprungligen i *People and Nature*.

Under påskhelgen, i samband med den senaste enorma protesten i London mot Storbritanniens medansvar för Israels krig i Gaza, bar några av oss en banderoll med texten ”Från Ukraina till Palestina, ockupation ett brott”. Det blev uppskattat av demonstranter och folk tog själva upp vårt slagord.

Men, förutom ett slagord, vad kan vi i arbetarrörelsen och sociala rörelser i Storbritannien göra åt dessa konflikter som hålla på att omskapa den värld vi lever i och öka risken för större och blodigare krig?

Jag ska här komma med några försök till svar, baserade på uppfattningen att vi står inför nedgången för två imperier, det amerikanska och det ryska.¹ Naturligtvis är ingendera något imperium i ordets strikta bemärkelse. Med det amerikanska imperiet avser jag USA:s ekonomiska dominans inom internationell kapitalism och det militära och politiska system det bygger på och där Israel utgör en viktig del. Ryssland däremot är en ekonomiskt underordnad, andra rangens makt, som strävar efter att hävda sin ställning i den eurasiatiska geografiska sfären.

Mitt fokus ligger på Rysslands krig med Ukraina och hur det håller på att förändras på grund av kriget i Gaza. De olika delarna av artikeln täcker (1) saker jag anser ha förändrats under de senaste halvåren, (2) hur Ryssland förändrats sedan 2022, (3) Ukrainas framtid, (4) Västs roll i Rysslands krig, (5) ”demokrati” och ”auktoritärt styre”, (6) risken för ett mer omfattande krig och några slutsatser.²

1. Vad som förändrats

Först av allt, det exceptionella och chockerande våldet i Israels krigföring. Drygt 33 000 palestinier har dödat, i första hand kvinnor och barn, under ett halvår. Civila utsätts för kollektiv bestraffning, svält används som ett krigsvapen. En mängd krigsförbrytelser registreras och rapporteras dagligen. Israeliska soldater skryter om sina brott på sociala medier, en del civila skryter om att de hindrar humanitära insatser. Israeliska politiker anger öppet krigsmål som innebär folkmord och etnisk rensning. Här i Storbritannien innebär reaktionerna från en ny generation demonstranter, som inte bara protesterar utan går till direkt aktion mot vapenfabriker, något som inger hopp.

Det andra är stödet till folkmordet av USA, Storbritannien, Tyskland och andra regeringar i Väst. Takten anges av Israels premiärminister Benjamin Netanyahu och de rubbade extremisterna i hans koalitionsregering. Och Väst följer med. Den frenetiska häxjakten på motståndare till Israels krig är utan motstycke. Men med varje ny upprörande bild och varje ny demonstration med krav på eldupphör rycks ännu en tråd ur den stora fiktionens väv om att Israel försvarar det judiska folket och att ifrågasätta dess agerande är lika med antisemitism. Enorma sprickor håller på att uppstå i de ideologiska grunderna till det sionistiska projektet.

¹ Med stort tack till T, D och andra som kommenterat ett utkast till denna artikel.

² Observera att jag bara talar om några vägar som arbetarrörelsen och sociala rörelser kan välja, för det är de som bestämmer inriktningen. Jag säger inget om vad olika regeringar bör eller inte bör göra. Det är inte så jag ser på politik.

Det tredje är att hundratals miljoner runt om i världen har insett, och blivit rasande över, hyckleriet när västliga politiker fördömer Ryssland för etnisk rensning för att sedan underlätta Israels tror i Gaza.

Det fjärde är att avsaknaden av någon stat eller statlig armé gjort de civila offren för Israel så förfärande försvarslösa. Åter är skillnaden tydlig. Rysslands attack på Ukraina har inte bara hejdats av den moraliska styrkan i det folkliga motståndet, utan med vapen. Och de har levererats till Ukrainas armé av USA, Storbritannien och andra regeringar som nu bidrar till Israels terror i Gaza.

Det femte, och mest slående, är att båda dessa krig lett till en politisk förflamning av delar av arbetarrörelsen i Väst. De som står för ”campism” och ensidig ”antiimperialism” fördömer USA och Israel men klarar inte av att betrakta det ryska imperiet med samma lins. Den ryska statens väg mot fascism, den imperialistiska prägeln av det krig man för och de fasor man åsamkat ockuperade delar av Ukraina är samtliga en blind fläck. Tre decennier efter Sovjetunionens fall urholkas rörelsen och dess internationalism av denna ”campism”, stalinismens groteska barnbarn.

2. Rysslands krig

Den ukrainska socialisten Hanna Perechoda har nyligen skildrat det ryska krigets imperialistiska karaktär och den ryske socialisten Ilja Budrajtskis har gett starka argument om hur Kreml under kriget gått i fascistisk riktning.³ Här ska jag tillägga två saker som jag anser stärka deras argument om hur kriget förs och hur den ekonomiska politiken anpassas till krigföringen.

Först och främst är *Rysslands krig* ett krig mot civilbefolkningen i Ukraina. Den enorma missilattacken den 21-22 mars mot Charkiv (Ukrainas näst största stad), Zaporizjzja och Kryvyj Rih var en påminnelse om detta. Ukrainas största vattenkraftanläggning, vid floden Dnipro, förstördes och DTEK, det största kraftbolaget, uppgav att 50 procent av dess kapacitet gått förlorad. ”Ryssland orsakar civila offer, inklusive arbetare på sina arbetsplatser, och ägnar sig åt att aktivt att krossa Ukrainas industri och energiindustri”, sade Landsorganisationen för Ukrainas fria fackföreningar.

Rapporter från FN och NGO:s om den förstörelse som skett de två år som gått sedan den ryska invasionen den 24 februari 2022 har visat Rysslands fokus på civila mål.

En tvåårig sammanfattning från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter bekräftar över 10 000 civila dödsoffer och nära 20 000 skadade, ”siffrorna är i själva verket betydligt högre” [se [Two-Year Update](#)]. Den överväldigande delen av dessa dödades av ”explosiva vapen med utbredd effekt – lite drygt en av sju i ockuperade områden (dvs troligast av ukrainska bomber), återstoden i regeringskontrollerade områden (troligast av ryska bomber). Tecken på krigsförbrytelser pekar i samma riktning: en rad [FN-rapporter](#) visar att det stora flertalet, men inte alla, begåtts av ryska styrkor.

Med tiden har forskarna fått mer kunskaper om den ryska belägringen av Mariupol, ett nyckelinslag i invasionen 2022. I en [230-sidig rapport](#) av *Human Rights Watch* och *Truth Hounds* sägs att minst 8 000 människor där dog av krigsrelaterade skador []. Kroppar ligger begravda i massgravar och det verkliga antalet blir förmodligen aldrig känt. Under belägringen skadades samtliga 19 sjukhus i Mariupol och 86 av de 89 skolorna och gymnasierna. En oberoende undersökningskommission under FN-flagg har gett liknande information.

³ Jag uttalade min syn på bägge de frågorna i en artikel i april 2022: [Supporting the Ukrainian resistance. Six questions](#)

Något som utmärker Rysslands krigföring är benägenheten att offra egna trupper för några kilometer terräng, något som påminner om första världskriget. Det var så Ryssland erövrade den strategiskt viktiga staden Avdijivka i Donetsk i mars och vilket också skedde i Bachmut i fjol. Sedan februari 2022 har Ryssland troligen förlorat 75 000 i stupade, plus ett okänt antal från ”folkrepublikerna” i Donetsk och Luhansk, medan Ukrainas förluster uppskattas till 42 000 stupade. Över 300 000 ryssar och 100 000 ukrainare beräknas ha sårats.⁴

Något annat som präglat Rysslands krigföring är det sätt på vilket man styr de ockuperade territorierna och som till tjugoförsta århundradet bidragit med etnisk rensning, småskalig tyranni och kulturellt rofferi av det slag som det brittiska imperiet stod för på 1800-talet. Ett storartat exempel på rysk sjuklig överlägsenhetskänsla: den ledande parlamentsledamoten Sergej Mironov som i fjol adopterade ett barn som rövats från ett barnhem på ockuperat område.

De ockuperade områden har militariserats och medborgerliga rättigheter trasats sönder. Myndigheternas strategi att genom tvång driva bort ukrainska civila och uppmuntra invandring av ryska civila har följts av NGO*:s.⁵ Motståndet, som drevs under jorden 2022, breder ut sig igen, i första hand i form av nätverk av kvinnliga aktivister. Det inger hopp.

Kriget har förändrat *Rysslands ekonomiska strategi*. Denna övergång till ”militär Keynesianism” kan bli en faktor i att sprida kriget i och bortom Ukraina.

Budgeten har pumpats upp med stigande oljeintäkter och de tillgångarna kanaliseras vidare till militära eller därmed förknippade industrier. Staten har också förändrat ägandet av företag och omdirigerat tillgångarna till nya säkerhetstjänstanknutna delar av eliten och tvingat oligarker i exil att återföra sina rikedomar till Ryssland eller sälja av dem.

Som reaktion på invasionen 2022 har Väst infört ett knippe sanktioner utan motstycke mot Ryssland: det finns nu 13 000 olika åtgärder, fler än vad som gällt Iran, Kuba och Nordkorea tillsammans. De sanktionerna har inte satt stopp för de oljeintäkter som håller Rysslands budget uppe: i avsnittet 4 nedan ställer jag frågan om det över huvud taget var avsikten. Men de fryste Rysslands valutareserv och har inneburit en hämsko för bankerna. Kreml svarade med att förbjuda uttag och export av kontanter, räntehöjningar och införande av kapitalkontroller. Oljeexporten omdirigerades till destinationer i Asien.

Utgifterna för kriget har stigit i höjden. 2019-21 låg militärutgifterna på motsvarande 44-48 miljarder dollar, dvs 15 procent av den federala budget, eller 3-4 procent av BNP. 2022 steg de till motsvarande 124,5 miljarder dollar och 2023 till cirka 140 miljarder dollar, dvs 40 procent av den federala budgeten, eller 8-9 procent av BNP, enligt ekonomen Boris Grozovskij.⁶ Sociala utbetalningar till soldaternas familjer har ökat kraftigt liksom till industrier knutna till militären som mikroelektronik och elektrisk utrustning. Fonder har

⁴ Ryska staten döljer information om offren. De mest tillförlitliga uppgifterna om ryska förluster kommer från det gemensamma projektet *Mediazona* och *Meduza*. Publikationer i Väst som *The Economist* och *Newsweek* har bedömt de uppskattningarna som trovärdiga. Beträffande Ukraina härrör siffran 42 000 från *Meduza/Mediazona*. På tvåårsdagen av den ryska invasionen uppgav president Zelenskyj att 31 000 ukrainska soldater stupat.

* NGO står för *Non-Government Organization*, dvs ”icke-statlig organisation”, alltså privat organisation. /MF

⁵ Det USA baserade *Institute for the Study of War* publicerade nyligen en rapport om de ockuperade områdena. Trots den uppenbara politiska vinkeln är det faktabaserade materialet korrekt [Se: [Coerced Russification and Ethnic Cleansing in Occupied Ukraine](#)]

⁶ B Grozovskii, ”Russia’s Unprecedented War Budget Explained”, *The Wilson Centre: The Russia File*, 7 september 2023. I sin bedömning inkluderar Grozovskii budgetämnen betecknade som militära och sådana med beteckningen ”hemligt”. Lägre siffror anges i V Isjtjenko, I Matvejev, O Zjuravlev, [Russian Military Keynesianism: who benefits from the war in Ukraine?](#), *Ponars Eurasia policy memo*, november 2023.

avsatts för återuppbyggnad av ukrainska städer som förstörts av ryska bomber och som nu ockuperas av den ryska armén.⁷

I fjol gjordes en samlad insats för att förändra ägandet av företag: statsåklagarämbetet uppmanade domstolarna att nationalisera över 180 privata företag. Det gällde framför allt sådana som behövdes för krigsproduktionen, som den elektrometallurgiska anläggningen i Tjeljabinsk, den största tillverkaren av järnlegeringar i Ryssland, som nationaliserades i mars, liksom företag tillhörande affärsidkare som betraktades som illojala. Detta år har en ny offensiv inletts: i mars började regeringen göra en förteckning över ”ekonomiskt betydelsefulla organisationer”, vilket kommer att tvinga näringslivsimperier baserade offshore att åter placera sina tillgångar i Ryssland och betala utdelning på aktier där. Detta kommer både att skydda företagen från sanktioner och sätta dem under hårdare statlig kontroll.⁸

Ekonomen Alexandra Prokopenko uppger att inget mindre är i görningen än en omstöpning av den ryska eliten – den andra under president Vladimir Putin efter tämjandet 2003-07 av Jeltsin-epokens oligarker. Nationaliseringsvågen är ”en del av Putins strävan efter att omfördela tillgångar från personer som inte betraktas som tillräckligt lojala mot Kreml och skapa en ny klass av ägare som är beroende av presidenten och hans inre cirkel”. Dessa nya ägare kommer att bli ”de verkliga vinnarna på kriget i Ukraina – och grunden till regimens stabilitet”.⁹

Militär Keynesianism innebär att produktivitet och konkurrens minskar, att mindre spenderas på icke militära områden och att risken för militär eskalering ökar, säger Prokopenko. ”Den uppmuntrar Kreml att dra ut på kriget så länge som möjligt, eller omvandla ett hett krig till ett kallt.” Stockholm International Peace Research Institute varnar för att det ”nya beroendet” av militära utgifter kommer att leda till ett än större beroende av intäkter från energisektorn.¹⁰

Kreml förde in Ryssland i krig 2014, och underställde den ekonomiska förvaltningen och de ryska kapitalisternas affärsintressen under geopolitiska krav (i grova drag strävan efter status som stormakt) liksom imperialistisk expansionism och nationalistisk ideologi. 2022 skulle detta offrande av ekonomiska intressen under militära och politiska krav gå mycket längre. Nu fortsätter Kreml ännu längre in på denna katastrofala väg. Den fascistiska demagogin blir alltmer högröstad, skruvarna dras åt beträffande inhemsk repression – och ekonomin underställs inte bara nationalism och militarism, utan omformas för att livnära dem. I den processen återfinns den kanske största risken för ett kommande krig i Europa.

3. Framtiden för Ukraina

Ukrainas krig förs av en koalitionen bestående av ukrainska staten, befolkningen och västmakterna som levererar vapen. Den alliansen har utsatts för påfrestningar på grund av besvikelsen över resultatet av Ukrainas försök till motoffensiv i fjol somras och utsikterna till en ny rysk offensiv denna sommar. Ukrainas armé har både brist på manskap och utrustning: enligt journalistiska bedömningar hade man i exempelvis Avdijivka en underlägsenhet på fem mot ett (artilleri), sju till ett (drönare) och bortemot 15 mot ett (soldater).

⁷ Isjtjenko m fl, [Russian Military Keynesianism](#), ”Novye rossiiski regiony okazalis’ dotatsionnymi pochti no 90%”, forbes.ru, 5 juni 2023.

⁸ [Ukraine war facilitates Kremlin ‘deoffshorisation’ dream](#), *The Bell*, 8 mars 2024; Novaya Gazeta Europa, ”Iz’iatio glia SVOikh”, 5 mars 2024; ”Putin’s Reshuffle: deprivatization ‘national projektor elite reformatting’”, Re: Russia, 7 mars 2024.

⁹ A Prokopenko, [Oligarchs are losing out as Putin courts a new class of loyal asset owners](#), *Financial Times*, 4 oktober 2023.

¹⁰ A Prokopenko och A Kolyandr, [Keynes in jackboots: can defense spending sustain Russian economic growth](#), *The Bell*, 23 juni 2023; [The surprising resiliency of the Russian economy](#), *Financial Times*, 2 februari 2024.

Det är viktigt att se detta i sitt sammanhang. Kreml hade väntat sig en fullständig seger över Ukraina på en vecka och två år senare led man mycket svåra förluster vid erövringen av ruinerna till en småstad man i förväg utsatt för tungt bombardemang. Men tills vidare har vi att göra med den värld Kreml varit med om att skapa.

Bristen på manskap leder till växande spänningar mellan ukrainska staten och befolkningen. Den 2 april undertecknade president Volodymyr Zelenskyj lagar om sänkt inkallelseåldern till armén från 27 till 25 år, att skapa registrering av värnpliktiga online och avskaffa tidigare ”delvis rådande” medicinska bedömningar av duglighet till krigstjänst. De förändringarna kom samtidigt som en ny mobiliseringslag, av bredare karaktär och som kan öppna för mobilisering av 500 000 man, fastnat i parlamentet. Ledamöterna har tillfört över 4 000 ändringsförslag. Zelenskyj och hans team är angelägna om att distansera sig från sådana åtgärder, som är impopulära: de har inte velat bekräfta siffran 500 000. (Ukraina har för närvarande 330 000 man i krigstjänst av sammanlagt 1,2 miljon man i försvaret).

Den heta kontroversen om mobiliseringen får inte förväxlas med motstånd mot kriget, sådant finns inga större tecken på. Frågan gäller hur det ska bedrivas. En övervägande del av stridande soldater är i 40-årsåldern och en del av dem har utan uppehåll befunnit sig vid fronten i två år. En opinionsundersökning nyligen visade att 48 procent av männen inte var villiga att strida, 34 procent var för medan 18 procent hade svårt att uttala sig. Enligt en annan hade en majoritet av ukrainarna (54 procent) förståelse för dem som försökte slippa undan krigstjänst och en tredje opinionsmätning visade att långt fler anser att mobiliseringsnivån är i stort sett rätt, eller otillräcklig, än de som anser den vara överdrivet hög,¹¹

Förutom risken för brist på soldater lider Ukrainas armé av akut brist på vapen. Det bror på motsättningar om målet med kriget mellan de Västländer som förser landet med vapen (se nästa avdelning). Detta kompenseras bara delvis av uppfinningsrikedom vad gäller användningen av de begränsade tillgångarna på vapen, exempelvis genom att åsamka stora skador på den ryska Svarta havs-flottan och attacker på oljeraffinaderier och flygfält i Ryssland.

Detta har lett till återkommande rapporter i västliga medier, utifrån anonyma källor, om att USA hört sig för om Ukraina skulle vara redo till samtal eller att Ryssland kommit med informella trevare till USA. I mars erbjöd sig Turkiet att stå värd för förhandlingar.

Enligt min uppfattning är hindren för fredsförhandlingar avsevärda. Kreml har skrivit in sina anspråk på ukrainskt territorium i den ryska konstitutionen. Man är besluten att fortsätta pressen, inte bara på grund av en imperialistisk retorik som förnekar Ukraina rätten till en egen stat, av sina geopolitiska mål och av övergången till ”militär Keynesianism”.

Jag tänker inte ge någon bild av hur Ukrainas folk tänker, men av mina samtal och det jag kunnat läsa mig till skulle jag nog säga att i mångas ögon uppvägs den desperata längtan efter fred av uppfattningen (i) att tanken på att låta Ryssland behålla kontrollen över 18 procent av Ukrainas territorium, något som diskuteras i maktens korridorer i Väst, och (ii), mer avgörande, varje fredsuppgörelse som tillåter Ryssland att återuppbygga sin illa tilltygade armé och sedan pröva en ny attack vore livsfarligt. Detta avspeglas i en av många kommentarer i ukrainska medier om mobiliseringen:

Ett av de vanligaste argumenten bland män som håller sig undan inkallelse låter så här: om man gömmer sig undan det egna landets militära rekryterare och Ukraina förlorar kriget då kommer ingen att kunna skydda en från ryska militära rekryterare och ryska officerare kommer att tvinga

¹¹ Se ”[Ukraine needs 500.000 military recruits. Can it raise them?](#)”, *Financial Times*, 13 mars 2024; OSW Commentary, [On the threshold of a third year of war. Ukraine’s mobilisation crisis](#), februari 2024; och ”[Draft dodging plagues Ukraine](#)”, *Politico*, 25 mars 2024.[Se även Piranis artikel [The Russian Statelets in the Donbas Are No “People’s Republics”](#)]

dig att storma Krakow och Warszawa. Hellre då överlämna sig till sin egen Leviatan i stället för fiendens.

Min slutsats är då att tills Kreml bestämmer sig för en paus, än mindre ett stopp för, i sin aggression finns inga utsikter till fredsförhandlingar. På sin höjd kan det bli fråga om ett eldupphör som åtminstone ”fryser ned” konflikten.

För arbetarrörelsen i Väst är det av avgörande vikt att replikera på de ständiga påståendena om att det bara är Väst som förhindrar en fredsuppgörelse – påstående som brukar höras från ”campisterna” (enkelriktade ”antiimperialister”) som betraktar USA som den enda imperialistmakten och att Ryssland och/eller Kina representerar ett potentiellt progressivt alternativ. (Se bifogad artikel, Ingen väg till fred med denna fantasivärld.)

[**Kommentar 28 april:** Denna artikel är daterad 8 april. Den 12 april godkände det ukrainska parlamentet i huvudsak Zelenskijs förslag om skärpningen av landets värnpliktslagar. Och 24 april kunde president Biden, sedan dödläget i USA:s representanthus brutits, underteckna ett stort stödpaket till Ukraina. /MF]

4. Väst och Ukraina

I Väst är motsättningar på väg att uppstå om hur man ska handskas med Ryssland – av geopolitiska och strategiska skäl kopplade till det amerikanska imperiets kris. Det handlar inte om demokratiska principer, utan hur det ska gå till att kontrollera, och inte krossa, ett andra rangens imperium med underordnad ställning i världsekonomin.

Putins upplägg har aldrig stått i direkt motsättning till det amerikanska imperiet. Fram till 2014 gynnades det entusiastiskt av Väst när ryskt kapital införlivades med det globala systemet. Från 2014 blev förhållandet kyligare. Först den fullskaliga invasionen av Ukraina 2022 ledde till en brytning. Också därefter har sanktionerna varit begränsade. I synnerhet har det amerikanska imperiet uteslutit åtgärder som hindrar rysk råolja från att komma ut på världsmarknaden. För att förstå Västs inställning till Ryssland idag får vi gå tillbaka till historien.

Strax efter millennieskiftet stödde det amerikanska imperiet Putins militära attack i Tjetjenien och den rad krigsförbrytelser som skedde då. Det uppfattades som en del av hans strategi med att centralisera och stärka en försvagad statsapparat. När Rysslands ekonomi återhämtat sig tack vare stigande oljepriser (2001-2008) behandlade Väst Putin som kapitalets vakthund som kunde ges fritt utlopp i Sovjetsfären.

Från 2007, då Putin höll sitt tal i München mot en USA-ledd ”uni-polär värld”. försökte han vända Rysslands nedåtgående trend som imperiemakt, även om hans ansträngningar försvårades av en rad ekonomiska kriser (finanskraschen 2008-09, kollapsen för oljepriset 2015 och pandemin 2020-21). Men Väst åsåg passivt hur Ryssland invaderade Georgien (2008) och östra Ukraina (2014) och hur Putin hjälpte Bashar al-Assad att dränka det syriska upproret i blod (2015-16). Först med annekteringen av Krim, den bröt ju mot en rad internationella avtal, och nedskjutningen av ett malaysiskt passagerarplan över östra Ukraina (2014), började det amerikanska imperiet reagera mot Putin.

När Kreml 2021 hade börjat förbereda invasionen av Ukraina försökte Väst i själva verket eliminera en del sanktioner. I juli samma år kom USA och Tyskland överens om att avskaffa hindren för pipeline projektet Nord Stream – en hållning som inte övergavs förrän Ryssland den 21 februari 2022 erkänt ”utbrytarrepublikerna” Donetsk och Luhansk, dvs tre dagar före den fullskaliga invasionen av Ukraina.¹²

¹² Jag har skrivit om Nord Stream-frågan och ”folkrepublikerna” i tidigare artiklar. [se: [Nord Stream-explosionerna – Mycket talar mot Seymour Hersh](#)]

Efter invasionen agerade Väst för att avbryta Rysslands band med det internationella finanssystemet och gick med på kraftig reducering, sannolikt för gott, av rysk gasexport till Europa. Men man har stoppat allt som skulle kunna driva upp oljepriset.

Sanktionerna mot oljeexporten har störst betydelse, eftersom oljan är den största intäktsfaktorn i den ryska statsbudgeten. I december 2022 hade EU föreslagit kort och gott stopp för finansiella tjänster, inklusive sjöförsäkringar, för fartyg med rysk olja ombord. Europas styrka på försäkringsområdet innebar att det skulle kunna förverkligas, men förslaget ”skrämd slag” på USA:s finansministerium, vilket *Global Witness* kunde rapportera om vid den tiden. ”USA:s regering skisserade ett pristak med den uttryckliga avsikten att låta rysk olja fortsätta att flöda, minska Kremels intäkter och få EU-länderna att avstå från planerna på ett direkt förbud.”

När pristaket godkändes var det för högt för att bli effektivt – 60 dollar fatet på råolja – och USA ingrep också för att se till att straffen skulle bli lätta om man inte följde beslutet samt inga sanktioner mot produkter som raffinerats med rysk olja som bas.

Därmed kan rysk olja exporteras till Indien, Kina och andra asiatiska destinationer, raffineras och sedan re-exporteras till destinationer i Väst. Storbritannien, där politikerna hojtar högst om sitt stöd till Ukraina, importerade sådana produkter till ett uppskattat värde av 660 miljoner pund det första året efter att pristaket på olja införts. Förutom detta sätt att undvika sanktionerna pågår systematiska brott mot dem av en ”skuggflotta” av fartyg utan riktiga försäkringar och med dunkla ägarstrukturer.

Oförskräckt slog ukrainsk militär i mars till med drönare mot ryska oljeraffinaderier. Svaret blev förebråelser från Washington. Stigande oljepriser är något som bekymrar USA under ett valår och *Financial Times* kunde rapportera om detta och attacker mot ”infrastruktur på energiområdet som Väst är beroende av”, exempelvis pipelines för transport av olja från Centralasien via Ryssland. Till min glädje tycks Ukraina i skrivande stund inte ha brytt sig särskilt mycket om synpunkterna.

Vad beträffar kören av västliga företag som 2022 tillkännagav att de skulle lämna Ryssland visar en databas på *Kyiv School of Economics* att av de 3 756 utländska företag som var verksamma där före den fullskaliga invasionen har bara 372 lämnat helt och hållet. Även om de största oljeproducenterna upphört med sin verksamhet i Ryssland har inte SLB (tidigare Schlumberger), världens största bolag på oljefälten, gjort det. Föga förvånande att andra regeringar satt Ukraina under tryck för att upphöra med sin svarta lista över ”sponsorer av kriget”, vilket resulterat i att den allmänt tillgängliga versionen försvunnit.

5. ”Demokrati” och ”auktoritärt styre”

Putin-regimen är ett Frankensteins monster som vänt sig mot det amerikanska imperium som skapat det. Netanyahus regering är ett annat slags monster, ytterst beroende av sin amerikanska herre som skyddar den medan man ödelägger Gaza. I den mån Väst har någon ideologisk motivering för sitt avståndstagande från Putin och stödet till Netanyahu handlar det om försvar av ”demokrati” mot en ”allians av totalitära makter” som Iran och Nordkorea, som Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg uttryckte det nyligen. Arbetarrörelsen och sociala rörelser får inte låta sig luras av denna falska motsättning.

Risken för att hamna i denna felaktiga uppfattning vilar över den helt igenom praktiskt politiska frågan om vapenleveranser till Ukraina. Västländerna ransonerar mycket medvetet de vapnen i linje med deras uppfattning om hur man ska handskas med Kreml – men har olika syn på vad den ransoneringen ska innebära. Inom arbetarrörelsen sägs emellanåt att det handlar om en splittring mellan ”demokrater” och ”ny-auktoritära” inom västlig politik. Det håller jag inte med om. För det första är det just nu ”demokrater” lika mycket som ”auktori-

tära” som sätter till de hårdaste bromsarna på Ukrainas motstånd mot Ryssland. För att förstå det anser jag att vi måste sätta det i samband med krisen för det amerikanska imperiet.

Vi kan börja med Donald Trump. Den allmänna uppfattningen är att Kreml kommer att öka sitt militära agerande i Ukraina åtminstone till i november i hopp om att Trump ska vinna presidentvalet i USA och försvaga Västs stöd till Ukraina. Jag har inga skäl att tro annat än att Kreml resonerar på det sättet, men (medveten om att vara allt annat än någon expert på politiken i USA) anser jag ändå Trump vara bara en bit i det pussel som Västs politik utgör.

Ta beslutet om stöd till Ukraina som antogs av USA:s senat och som nu fastnat i representanthuset på grund av att Mike Johnson, talmannen där, är under tryck från Trump. * Att stödpaketet dröjer är militärt till skada för Ukraina. Och Martin Wolf på *Financial Times* varnar för att Trump ”snart till sin vän Vladimir Putin kan komma att överrätta segern över Ukraina”.

Wolf går igenom de inre slitningarna inom det republikanska partiet och drar slutsatsen att det är partibasens lojalitet som utgör Trumps styrka. Han fruktar att Ukraina kommer att ”överges” vilket skulle ”väcka frågor om hur mycket det går att lita på USA någonstans över huvud taget”, USA:s allierade skulle tvivla på alla garantier, ytterligare spridning av kärnvapen blir följd, allianser mindre beroende av USA kan komma att se dagens ljus.

I motsats till Wolf framhäver däremot veckotidningen *The Economist* oenigheten på den republikanska sidan. Om Trump vinner valet, skriver man där, skulle en kaotisk utrikespolitik bli följd – men den skulle bli påverkad av grupperingar inom det republikanska partiet som i grunden står för helt skilda politiska vägval: isolationismen med stort stöd i de republikanska leden (”Make America Great Again”), de som anser att uppmärksamheten bör flyttas från Europa till Stilla havet och det omtalade hotet från Kina mot det amerikanska imperiet, och så Reaganiterna som vill slå vakt om USA:s hegemoni.

För att sammanfatta tror jag att en seger för Trump i november mycket väl kan leda till ytterligare åtstramningar av vapenhjälpen till Ukraina. Men då får vi inte glömma bort att det bara skulle utgöra en fortsättning av de minskningar som Biden-administrationen redan infört både vad gäller vapenleveranser och sanktioner. Orsaken är att det amerikanska imperiet befinner sig i utförsbacken. Att Trump fått kontrollen över det republikanska partiet är bara ett uttryck för detta, problemen i landets sätt att fungera politiskt ett annat, den kaotiska reträtten från Afghanistan 2021 ett tredje.

Försvagningen av de internationella institutioner som det amerikanska imperiet skapade efter andra världskriget, och då speciellt FN, är symptomatisk. Djupet av bekymren kan beskådas i det ”internationella samfundets” katastrofala oförmåga att hantera klimatförändringen eller raden av destruktiva krig som döljs för västliga inblickar (Sudan, Eritrea osv).

Den mest tydliga illustrationen till krisen för imperiet är relationen till Netanyahu, som drivit Israel, och sionismen, ut på den mest extrema av alla tänkbara vägar allt under det att demokraterna i USA (inte republikanerna) vägrar att hålla tillbaka honom. ** FN:s hjälp- och biståndsorganisation UNRWA, som upprättades 1949 för att hantera den palestinska flyktingkris som uppstått genom skapandet av Israel, är ett av offren.

Det rör sig om en djup kris för västlig hegemoni som inte bara går att förstå som onda gärningar av ”ny-auktoritära” (Trump & Co) i motsats till ”demokrater”.

Medan högerpolitiker i mindre länder i Östeuropa, som Ungern och Slovakien, hoppas kunna hitta tillbaka till Kreml, förordar i Polen både partiet *Lag och rättvisa* längst ut till höger och

* Detta hinder är nu undanröjt och stödpaketet beslutat. /MF

** Detta är ett mycket tveksamt påstående – det är snarast tvärtom. / MF

Donald Tusks *Medborgarplattform* starkt militärt stöd till Ukraina. De mest kraftfulla svaren på Ukrainas vädjanden om stöd bland de rika länderna i Västeuropa kom från den brittiska Tory-regeringen, den mest högerinriktade av samtliga. Till och med Giorgia Melonis koalition på yttersta högerkanten i Italien (dock inte hennes vice premiärminister, Matteo Salvini) är också starkt för vapenleveranser.

I Tyskland är det en ledare för socialdemokraterna, Rolf Mützenich, som orsakat en storm i Förbundsdagen genom att inte bara hävda att Taurus-missiler inte fick skickas till Ukraina, utan dessutom att Tyskland skulle verka för att ”frysa ner kriget och senare få slut på det”, antagligen genom eftergifter till Putin.

Den politiska slutsatsen av detta är *inte* att högern är mer att lita på än demokraterna i USA, tyska socialdemokrater eller ledningen för Labour i Storbritannien. I stället handlar det om att vi står inför en djupgående kris i västliga regeringars politik, som ”demokrati” och socialdemokrati utgör en del av.

”Demokrater” och socialdemokrater underlättar folkmordet i Gaza på grund av sitt långvariga engagemang, såväl ideologiskt som strategiskt, för Israel – på samma sätt som borgerlig ”vänster” och höger av samma uppsättning komplexa orsaker underlättade den blodiga attacken på Irak 2003. Nu betraktar samma ”demokrater” Ukraina utifrån hur man ska förhålla sig till Ryssland. Inflytande över Kreml är en principfråga för dem, däremot inte ukrainarnas demokratiska och sociala rättigheter.

Givetvis finns det olika sätt att uppfatta demokrati-versus-auktoritärt styre. Exempelvis beskrev författaren Volodymyr Jermolenko strax efter Rysslands fullskaliga invasion Ukrainas hårda och oväntade motstånd på följande vis:

Auktoritärt styre är svårt att införa i Ukraina och har alltid varit något importerat. Kyiv och Moskva skiljer sig åt avsevärt både vad gäller politisk kultur och medborgerliga rättigheter. Ukrainarna vill leva i en demokrati med garantier för fri- och rättigheter och de ser Ryssland som ett ställe där sådana värderingar ignoreras medan tyranner respekteras.

Jag delar inte Jermolenkos rosenskimrande bild av Ukrainas historia. Och jag ser de auktoritära former som nästlar sig in i krigets Ukraina (maktkoncentration, inskränkningar av parlamentet och arbetarnas rättigheter) som något farligt. Men jag tror att Jermolenko i grunden har rätt om hur invasionen 2022 påverkat den nationella medvetenheten i Ukraina:

Hur mycket Kreml än försöker splittra ukrainarna med falska historieveritioner, förvrängning av fakta och direkt invasion och territoriella rofferier leder allt aggressivt agerande bara till att ena den ukrainska nationen och stärka ukrainsk identitet.

Här finns tecken på en syn på ”demokrati” som något format av folket och försvarat och vidareutvecklat i kollektiv handling. För den politiska eliten i Väst däremot är ”demokrati” något bevarat i staten som en relik. Till exempel framställde Michael Ignatieff, tidigare kanadensisk politiker och numera akademiker, i ett tal strax efter den första ryska invasionen av Ukraina 2014 demokrati som något till övervägande del avhängig av den amerikanska staten.

De ny-auktoritära [Rysslands och Kinas ledare] går inte att förändra, men de kan hållas tillbaka och det går att vänta ut dem. I det syftet måste USA göra vad som är möjligt för att hålla de båda auktoritära systemen åtskilda och skapa relationer med dem som ger andra alternativ än fördjupade relationer med varandra.

Enligt Ignatieff ”förblir USA den demokrati vars hälsotillstånd är avgörande för trovärdigheten hos den liberalt kapitalistiska modellen i världen som helhet”. Och den modellen ligger söndersmulad bland icke begravda kroppar av barn i Gaza.

En grundläggande socialistisk princip är att demokrati, och demokratiska rättigheter, har sina rötter i kampen för sociala förändringar, och inte i USA eller någon annan kapitalistisk stat. Och det var också inställningen hos de drygt 400 ukrainska aktivister, författare och akademiker i det solidaritetsupprop för Palestinas folk de författade i november:

Palestinierna har rätt till självbestämmande och att göra motstånd mot Israels ockupation, på samma sätt som ukrainarna har rätt att göra motstånd mot Rysslands invasion. Vår solidaritet härrör från vreden över orättvisorna, och från den djupa smärtan våra egna erfarenheter ger oss över den förödelse ockupationen innebär, granatattackerna mot civil infrastruktur och stopp för humanitära insatser.

Bara en minoritet delar den uppfattningen, en liten början. Men jag anser det är där vi måste börja.

6. Risken för ett mer omfattande krig

Europa befinner sig i en ”förkrigstid” sade Polens premiärminister Donald Tusk den 31 mars: att Ryssland förstör Ukrainas infrastruktur på energiområdet visade att ”bokstavligt talat alla scenarios är tänkbara”.* Som socialister kanske vi talar illa om Tusk och de nyliberala politiska institutioner han står för. Men är denna ögonblicksbild av den tid vi lever i korrekt? Jag anser den vara det. Jag förstår inte tillräckligt av detta hot för att kunna skriva mer detaljerat om det, men det måste erkännas.

Det amerikanska imperiet är i kris och Netanyahu, det imperiets attackhund, frossar i att härja i Mellanöstern. Tidigare i april reagerade han på den fördjupade politiska krisen i Israel med att ge order om att bomba Irans ambassadkomplex i Syrien.

Den oro miljontals östeuropéer känner, och som Tusk ger uttryck för, är att Putin det amerikanska imperiets Frankensteins monster, tänker försöka utvidga sitt krig längre än till Ukraina.

Som jag ser det är det en socialistisk princip att krig till sin karaktär tenderar att gäckas, blockeras och försvaga vårt hopp att kunna förändra världen genom kollektiv handling, stärka samhället mot staten eller hitta vägar för att driva tillbaka, ersätta och besegra kapitalismen. Men det betyder inte att vi är mot alla krig i alla sammanhang: de förtrycktas krig mot förtryckaren och motståndskrig mot tyranni och diktatur kan vara, och är det i fallen Ukraina och Palestina, berättigade.

Om det verkligen är så att vi är på väg in i en förkrigstid måste vi lära oss mer om de krig vi kan hamna i. Kommer det att vara krig som liknar Italiens attack på Etiopien 1935? Det japanska imperiets krig mot Kina (från 1937)? Sovjets invasion av Finland, känt som ”vinterkriget” 1939? Skulle vi vara emot vapenleveranser till försvararna i något eller samtliga dessa fall av angreppskrig? Åter, jag tänker inte gå in på de frågorna här, bara klargöra att vi måste tänka igenom det.

Förhoppningsvis kan vi slippa spekulationer om hur denna förkrigstid kan komma att utvecklas och i stället ägna oss åt de krig som rasar för ögonblicket.

Sammanfattning

I maj 2022 arrangerade en avdelning av brittiska *Stop the War coalition* en debatt mellan Lindsey German, ledande talesperson för *Stop the War* och mig. I sista stund ställde hon in sin medverkan och jag skrev ett öppet brev till henne med bl a följande innehåll:

I maj [2021] skrev du att *Stop the War* ”stöder Palestinas folk som har rätt att göra motstånd mot ockupationen”. Det håller jag med om. Men varför säger du inte något liknande om Ukraina?

* Se [War a real threat and Europe not ready, warns Poland's Tusk](#) /MF

Och om ukrainarna, eller palestinierna, har rätt att göra motstånd, vad innebär då det? Är det bara rätten att med sina bara händer ställa sig upp framför stridsvagnarna, som ukrainarna fått göra? Ska man kasta sten, som ofta varit det enda vapen unga palestinier haft tillgång till? Hur är det med riktiga vapen? Anser du att palestinierna ska ha rätt till sådana? Och ukrainarna? *

Jag sade då att jag inte anser det vara lätt att besvara sådana frågor, och det gör jag fortfarande inte. Men jag har inte ändrat uppfattning om en sak: arbetarrörelsen får inte, som *Stop the War*, vara emot att västliga regeringar skickar vapen till Ukraina. För det krig Ukraina för handlar i grunden om motstånd mot ett imperialistiskt angrepp.

Argumenten om att Ukraina utkämpar ett ”krig via ombud” för Nato grundas på en Kreml-baserad mytologi. De stämmer inte med Västs verkliga inställning (se punkt 4 ovan) eller Rysslands (punkt 2 ovan). Vi måste ta ställning till det krig som pågår, inte något som finns i huvudena på ”vänsterns” propagandister.

I just det aktuella kriget är jag varmt för ett nederlag för den ryska invasionen och att alla ryska trupper dras bort, som grunden för en rättvis utgång. Men av skäl som anförts ovan ser jag inte detta som det mest sannolika på kort sikt. Kanske blir det nästa år mer troligt att de ryska styrkorna endera (i) inte förmår avancera eller (ii) att de lyckas med ett genombrott.

På kort sikt har ukrainarna mest troligt att välja mellan att leva i en ytterst ofullkomlig borgerlig demokrati, alltmer ekonomiskt och politiskt beroende av EU eller att leva under ockupation av en marionettregim till en fascistisk, eller näst intill fascistisk, rysk regim.

Socialister kan inte förhålla sig neutrala till detta. Vi är för ett nederlag för imperiemakten och för varje slag som det ukrainska motståndet kan rikta mot den. Med andra ord erkänner vi ukrainarnas rätt att strida för att kunna leva under Zelenskyj i stället för under laglösa skurkar.

Detta är förstås kopplat till vårt långsiktiga mål att stärka arbetarrörelsen och civilsamhället och stärka dem mot kapitalets och den politiska elitens makt.

Vad beträffar eventuella fredssamtal får tiden utvisa det. Enligt min uppfattning är det långt dit. Att kräva fredssamtal utan att inse hur Kreml använder sig av detta är naivt. Vi kan pressa västliga regeringar att gå med på politik som hjälper ukrainarna att överleva kriget och skapa en bättre tillvaro efteråt – vilket innebär att inte utsätta ukrainarna för någon svältkost på de vapen de behöver för att kunna försvara sig, avskaffa Ukrainas utlandsskuld, begränsa den nyliberala våg som USA, Storbritannien och EU tänker ge fritt utlopp i Ukraina efter kriget och ge stöd till de mest robusta framtida säkerhetsarrangemangen mot framtida rysk expansionism.

Vi måste också inse begränsningarna i vår förmåga att påverka regeringarna och i stället bygga på den rikedom som gått att skönja de två senaste åren i form av direkta initiativ till solidaritet med arbetarrörelsen och civilsamhället i Ukraina med hjälp av arbetarrörelsen i Storbritannien och Europa.

En annan avgörande del av denna process är att skapa kontakter mellan rörelsen i Väst, i östra Europa och runt om i det Globala syd, där kriget i Gaza väckt en våg av avsky mot imperialismen och en beslutsamhet att besegra den.

8 april 2024

* Hela öppna brevet: [Why is Ukrainian resistance invisible to you?](#)

Ingen väg till fred i Ukraina med denna fantasivärld

Först publicerad i *People and Nature*

De klena framgångarna för den ryska armén i Ukraina – som att erövra ruinstaden Avdijivka till ett förfärligt pris i människoliv – har fått en ny omgång politiker och kommentatorer i Väst att börja tala om tänkbara fredsförhandlingar.

Förhoppningarna är låga, för Kreml visar ingen aptit för sådana samtal. Dess agerande, som nattliga bombningar av civila och civil infrastruktur, säger mer än politiska och diplomatiska yttranden på olika håll.

Önskan och hoppet om fred är stort och jag delar det också. Hur ska det gå att uppnå?

Skribenter inom ”vänstern”, ”campister” och ensidiga ”antiimperialister”, som förnekar Ukirana rätten att försvara sig mot Rysslands angrepp, påstår att fredssamtal kunde inledas nu ... om inte Väst stod i vägen. (Med ”campism” avser jag synsättet att världen på ett förenklat sätt är delad mellan ett västligt imperialistiskt läger under ledning av USA och ett annat läger bestående av Kina, Ryssland och andra länder, med en viss progressiv potential i sig.)

”Campisternas” argument består i att bokstavligen strunta i vad som verkligen pågår i Ukraina och Ryssland för att i stället fokusera – ofta helt och hållet – på politiskt och diplomatiskt fifflande i Väst.

Jag kommer att ta upp (1) dessa skribenters val av ämnen; (2) hur lite de faktiskt har att komma med beträffande fredsförhandlingar, och (3) varför påståendena om att Väst saboterade fredssamtalen i april 2022 är mindre övertygande än vad de vill få det att framstå som.

De sju artiklarna är ”[Europe sleepwalks through its own dilemmas](#)” av Vijay Prashad (*Counterpunch*, [Brave New Europe](#), [Countercurrents](#) och en del andra ställen); ”[Exit of Victoria Nuland creates opportunity for peace in Ukraine](#)” av Medea Benjamin och Nicolas Davies (*Common Dreams*, [Morning Star](#), [Consortium News](#) och andra ställen); ”[Ukraine: Pope pipes up for peace](#)” av Andrew Murray (*Stop the War coalition*); ”[Where are the righteous Ukraine partisans now?](#)” av Branko Marcetic (*Brave New Europe*); ”[Diplomacy is the art of compromise: that’s what’s needed for peace in Ukraine](#)” av Alexander Hill (*Stop the War coalition*); ”[US repeatedly blocked Ukraine peace deals; is it rethinking its strategy yet?](#)” av John Wojcik och C J Atkins (*People’s World*); samt ”[The Grinding War in Ukraine Could have ended a long time ago](#)” av Branko Marcetic (*Jacobin*).

Valet av ämne spelar roll

Ingen av de sju artiklarna innehåller ett ord om *Rysslands politiska system, ryska politikernas nationalistiska retorik eller dess krigsekonomi*, som utgör centrala orsaker till kriget. Inte ett ord. Endast en artikel (Alexander Hills) försöker sig på en bedömning av de ryska krigsmålen, **ytterligare en** (Andrew Murrays) nämner dem helt i förbigående.

Bara en av artiklarna (åter Hills) berör *vad Ukrainas folk känner och gör*. Ingen av de andra sex artiklarna innehåller ett ord om det, trots att det ukrainska folkets motstånd ju under alla omständigheter måste betraktas som en nyckelfaktor i kriget.

Bara en av artiklarna (Hills igen) berör något om *det som skett på slagfältet*. **Ytterligare en** (Branko Marcetic i *Jacobin*) har ett stycke om ukrainska förluster, utan att nämna något om ryska förluster. **Två till** (Murrays och Wojcik/Atkins) nämner detta ytterst kortfattat.

Samtidigt som de har så gott som ingenting att säga om vad som händer i Ukraina eller Ryssland diskuterar **samtliga sju** artiklar *uttalanden av västliga politiker, diplomater och/eller militära ledare*. Och det utförligt.

Fem av artiklarna (av Medea Benjamin/Nicolas Davies, av Hill, Wojcik/Atkins och två av Marcetic) handlar om att *ett fredsavtal ska ha legat på ordet* i april 2022 men där västliga politiker vred om armen på president Zelenskyj och stoppade det (se sista avsnittet). Å andra sidan innehåller bara **två** av artiklarna (Hill och Murray) något om vad *fredssamtal skulle kunna gå ut på* (se nästa avsnitt).

Poängen är att ingen av författarna har något att säga om hur Kreml fungerar. Inget om Vladimir Putins attityd gentemot omvärlden, eller om den förändrats. Ingen värdering av det nationalistiska, närmast folkmordsmässiga, skrävlet om Ukraina, som han och hans nära medarbetare samt framträdande namn i rysk tv står för. Inget om huruvida Ryssland kan betraktas som en imperialistisk makt eller inte. Inte ett ord om att invasionen av Ukraina inte bara strider mot internationella överenskommelser och lagar, utan också kränker principen om nationernas rätt till självbestämmande, som socialister hållit så hårt på sedan 1800-talet.

Talande är också att dessa ”campister” inte intresserar sig för vad Ukrainas folk har att säga eller gör. Eller det ryska folket. De bryr sig inte om hur sociala, ekonomiska och politiska krafter samverkar. I stort – en del av dem uteslutande – bryr de sig bara om eliten i Väst. Och själva ser de sig som dess motståndare och nemesis. Ryska eller ukrainska soldater, demonstranter i Ryssland, ukrainska fackföreningsaktivister vid fronten, ukrainska flyktingar – det är bara biroller i en pjäs som satts upp i Washington, London och Berlin.

Följden blir en fantasivärld med bara indirekt bäring på verkligheten.

När jag talar om ”campister” avser jag den mycket smala gruppen av ”vänsterskribenter” som omfattar en falsk ”antiimperialism” med historiska rötter i 1900-talets stalinism.

De talar inte för arbetarrörelsen i vid mening eller för de miljoner i Väst som ser sig som ”vänster”, eller röstar på socialdemokratiska partier. Det är betydande krafter om någon förändring ska komma till stånd. Men ”campisternas” inflytande är farligt och leder till splittring.

Givetvis fokuserar även många journalister i vanliga pressen helt och hållet på denna elit av diplomater och politiker. Men de ser ju sig vanligen själva som en del av den. ”Campisterna” däremot anser sig vara motståndare till den – men bara till västmakterna och då framför allt USA. Enligt dem är det amerikanska imperiet det enda imperiet värt att bekämpa.

Huruvida Ryssland har drag av imperium, huruvida Kina håller på att skapa ett slags imperium, huruvida blodtörstiga diktatorer som Bashar al-Assad har koppling till imperialistiska intressen – sådant förekommer inte i deras resonemang. Direkt kamp mot det amerikanska imperiet, som palestiniernas, välkomnas. Den som rör andra fiender, som ukrainarnas motstånd mot Putin, eller syrier och palestinier som tar kamp mot Assad, blundar man för.

Vad fredsförhandlingar kan komma att likna

Andrew Murray skriver:

Vägen från eldupphör till permanent fred kan givetvis bli en utmaning. Ryssland kommer att behöva acceptera en suverän och självständig ukrainsk stat och Ukraina kommer att få gå med på att stå utanför Nato och acceptera självbestämmande för minoriteterna innanför de egna gränserna.

Stop the War coalition, där Murray är en ledande stämma, bygger sin politik på uppmaningar till den brittiska regeringen att handla. Därför får man nog utgå från att även detta är en uppmaning till den brittiska regeringen att agera på ett visst sätt – i detta fall det mest pro-ryskt tänkbara. En genomgång av punkterna i tur och ordning visar:

1. ”Ryssland kommer att behöva acceptera en suverän och självständig ukrainsk stat.” Helt meningslöst. Det skedde ju med Belovezja-avtalet då Sovjetunionen upplöstes (1991) och Budapestuppgörelsen, där Ukraina överlämnade sina kärnvapen (1994). Sedan 2014 har Ryssland pucklat på Ukraina militärt trots de överenskommelserna. Varje försök till diplomatisk lösning på kriget i Ukraina utan de erkännandena som utgångspunkt – vilket innebär ett fredsavtal och inte något eldupphör eller att bara ”frysa” konflikten – måste betraktas som något ytterst osannolikt.
2. ”Ukraina komma att få gå med på att stå utanför Nato” är egentligen ett krav om att Nato ska låta Ryssland bestämma över vilka stater som får ansluta sig (varför inga invändningar mot Finland och Sverige?!) Storbritanniens regering kan säkert vara nog cynisk för att inta den hållningen, men varför måste arbetarrörelsen uppmuntra den att göra det? Vad är det för sorts solidaritet med Ukrainas folk, där en klar majoritet före 2014 var emot medlemskap i Nato, men som därefter i huvudsak kommit att se det som den enda säkerhetsordning som kan hindra landet från att invaderas om och om igen.
3. ”Självbestämmande för minoriteterna innanför de egna [Ukrainas] gränserna.” Det är en förvrängning av principen om nationernas rätt till självbestämmande, något som socialister traditionellt varit för. Självbestämmande innebär rätten till avskiljande. (Det bör påminnas om att Ryssland i början av 2000-talet dödade tiotusentals människor i Tjetjenien för att se till att de inte begagnade sig av den rättigheten.)

Sedan 2014 har yttersta högern i Ryssland krävt bildandet av en ny stat, ”Novorossija”, i sydöstra Ukraina, i själva verket ett krav på ”självbestämmande” för den ryska befolkningen där – men det vägrade Kreml stödja. Moskva visste att en klar majoritet av ryskspråkiga ukrainare varken ville ha ”självbestämmande” eller betraktade sig som ryssar. Undantaget var Krim där en folkomröstning om annektering av Ryssland (en märklig sorts ”självbestämmande”) ägde rum under militär ockupation.*

Långt före 2014 hade det i östra Ukraina funnits stöd för ökad autonomi inom ramen för den ukrainska staten samt misstänksamhet mot nationalistiska ukrainska politiker i Kyiv. Kreml gjorde sitt bästa för att piska upp motsättningar bland ukrainarna utifrån detta. Man inledde en lång kampanj av desinformation för stöd till de ryskspråkigas rättigheter i Ukraina. Men på diplomatisk nivå gjorde Kreml fram till 2022 gällande att den ryska armén inte gått in i Ukraina, trots att så var fallet, och lät statusen för ”folkrepublikerna” Luhansk och Donetsk förbli vag. Allt detta förändrades 2022 då Kreml erkände ”folkrepublikerna” och invaderade Ukraina.

2022 röstade invånarna i Donetsk, Luhansk, Cherson och Zaporizjzjia – ibland bokstavligen talat medan de tittade in i en soldats gevärspipa, och hela tiden i skuggan av den största militäroperationen i Europa sedan andra världskriget – för anslutning till Ryska federationen. Så ser Kremls vision av ”självbestämmande för minoriteter innanför Ukrainas gränser” ut. *Stop the War coalition* har varit öronbedövande i sin oförmåga att ta avstånd från det övergreppet.

Varför då kräva att den brittiska regeringen ska ta upp frågan om ”självbestämmande för minoriteter” i några fredssamtal? Andrew Murray kan knappast tro att det finns minsta utsikt att den kommer att göra det. Det hela går ut på att bevara den fantasivärld ”campismen” lever i och där rysk imperialism, ryska attacker på demokratiska rättigheter och Kremls snedvridning av demokratiska principer i politiska syften inte existerar.

Alexander Hill skriver:

* En ytterst märkligt genomförd folkomröstning. Se [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#) /MF

Det främsta resultatet [av fredssamtal] kommer att bli att det ryskdominerade Donbas och Krim avskiljs från resten av Ukraina – något som förhoppningsvis kommer att utgöra hörnstenen i en varaktig fred i regionen.

Även om Hill tydligt förordar ett eldupphör, och *Stop the War coalition* motsatte sig Rysslands invasion 2022, är det inte detta diskussionen handlar om här. Hill ser framför sig *resultatet av fredsförhandlingar*. Varför då backa upp imperiemaktens krav på detta sätt? Vilka belägg finns det för att en ”varaktig fred” kommer att bli resultatet om de kraven tillmötesgås? Vad har arbetarrörelsen och den internationella solidariteten för intresse av detta?

Vad hände egentligen i april 2022?

Uppfattningen att fredssamtal blockerats ensidigt av Väst – och inte av rysk krigsstrategi – har upprepats om och om igen av ”campister” under de två senaste åren. Framför allt hävdar de att en uppgörelse fanns på bordet i Istanbul i april 2022 och som Ukraina var redo att underteckna. Men då for den brittiske premiärministern Boris Johnson till Kyiv och övertygade president Zelenskyj om att avstå.

Denna version av händelserna smulades sönder av Volodymyr Artjuch och Taras Fedinko i oktober 2022.^{*} De kunde visa att enda källan till påståendena var en rapport i *Ukrainska Pravda* som blivit misstolkad och att en rad belägg tydde på att samtalen havererade på grund av faktorer i Ryssland och Ukraina och dynamiken på det militära området. Bedömare som fokuserar på ”en magisk vändpunkt då allt kunde gått på något annat vis” blundar för att ”på ryssarnas repertoar har diplomati hela tiden underordnats användandet av våld”, skrev de. Jag uppmanar alla läsare att läsa dessa genomtänkta och välgrundade argument.

Nyligen har skildringar av samtalen i Istanbul släppts av personer som var involverade: Israels förre premiärminister Naftali Bennett och de ukrainska politikerna Davyd Arachamija och Oleksiy Arestovitj. ”Campisterna” har plockat ut godbitarna ur dessa källor för att understödja sin version.

Branko Marcetic på *Jacobin* påstod att Bennett, som haft kontakter med såväl den ryska som den ukrainska regeringen, i en intervju i juli ifjol kommit med ett riktigt ”bombnedslag”. Bennett hade sagt att det i april 2022 funnits ”goda chanser att få till stånd ett eldupphör” och på frågan ”men hade [de] inte hindrat det? svarade han med en nickning”.

Medan det är oklart vad den nickningen betydde och vem ”de” syftade på, så står det helt klart att Bennett sagt att aprilöverenskommelsen punkterades av avslöjandena om den ryska arméns massaker på civila i Butja utanför Kyiv. Det framgår också av Marcetics egna ord:

Så fort som det [Butja] hade inträffat sade jag [dvs Bennett] att ”nu är det över”, skriver Marcetic. Bennett framhöll att risken för att ett sådant illdåd skulle inträffa och få de politiska möjligheterna till fred i Ukraina att spåra ur visade på vikten av att skynda fram fort i förhandlingarna vid den tiden. Rapporten i *Ukrainska Pravda* uppgav också att Johnsons besök bara utgjort ett ”hinder” för fred, och att upptäckten av dödandet i Butja var det andra.

I en artikel i början av augusti i fjol valde Marcetic att inte gå närmare in på situationen när Bennett gav sin intervju. Kort före, i juni, hade ledarna för Komorerna, Senegal, Sydafrika och andra länder i Afrika träffat både Zelenskyj och Putin för att föreslå fredssamtal. Putin hade då sagt att en av deras utgångspunkter för att inleda samtal – accepterande av Ukrainas internationellt erkända gränser – var oacceptabel. (Under det mötet höll Putin upp vad han påstod vara utkastet till Aprilöverenskommelsen, även om den aldrig publicerats vare sig före eller efter.)

^{*} Se: [No, the West Didn't Halt Ukraine's Peace Talks With Russia](#)

En ordentlig redogörelse för de misslyckade fredsinitiativen borde nämna inte bara Väst, som givetvis påverkar beslutsfattandet i Kyiv (på sistone alltmer för att begränsa krigsinsatsen), utan också Rysslands verkliga intentioner. Men det gör inte Marcetic.

I november i fjol fabricerade Wojcik och Atkins ytterligare en del i bevisföringen för att Boris Johnson, och västliga regeringar, utgjort hindret för fred, allt baserat på en intervju med Davyd Arachamija, en av ledarna för Zelenskyjs parti Folkets tjänare. De citerade Arachamijas tankegångar kring samtalen i Istanbul på följande vis:

[Ryssarna] var redo att avsluta kriget om vi gick med på neutralitet, precis som Finland en gång gjort. Och vi var redo att lova att vi inte skulle gå med i Nato. När vi återvände från Istanbul kom [dåvarande brittiske premiärministern] Boris Johnson till Kyiv för att säga: ”Skriv inte under någonting alls med dem, fortsätt bara kriga”, sade Arachamija.

Men låt oss ta en titt på vad Arachamija faktiskt sade och som rapporterats på den oppositionella ryska webbsajten *Meduza*.^{*} Wojcik och Atkins har utekämnat ett avgörande stycke efter orden ”inte gå med i Nato”. Det har jag lagt tillbaka i **fetstil**.

De hoppades faktiskt i det längsta kunna pressa oss att underteckna ett avtal om att godta neutralitet. Det var vad de först och främst var ute efter. De var redo att avbryta kriget om vi godtog neutralitet, som Finland gjort, och kom med försäkringar om att vi inte skulle gå med i Nato. **Det var i stort huvudfrågan. Allt annat var kosmetika och politiska utsmyckningar om ”avnazifiering”, den ryskspråkiga befolkningen, blablabla”,** sade Arachamija.

På frågan om varför Ukraina inte gick med på de ryska förslagen var Arachamija bestämd:

För det första, för att gå med på det hade vi behövt ändra [Ukrainas] konstitutionen. Vår väg in i Nato är inskriven i konstitutionen. För det andra litade vi inte på, och gör det fortfarande inte, att ryssarna skulle stå vid sitt ord. Det hade bara varit möjligt om vi fått säkerhetsgarantier. Vi kunde inte skriva under på något, åka därifrån, alla skulle ha dragit en lättadens suck och sedan skulle [Ryssland] invadera igen, bara bättre förberedda den här gången – för första gången de invaderade var de ju inte förberedda på att vi skulle göra så hårt motstånd. Därför kunde vi bara samarbeta [med dem] om vi var till 100 procent säkra på att det inte skulle hända igen. Och det förtroende har vi inte för dem.

Sedan, när vi återvände från Istanbul, kom Boris Johnson till Kyiv och sade att vi inte skulle underteckna något alls och att vi bara skulle fortsätta att strida.

Kära nån! Det riktigt betydelsefulla – att Ukraina behövde garantier för att Ryssland inte åter skulle bryta sina löften och invadera – försvann bara!

Det påminner mig om sovjetiska censorer som när en ledare i kommunistpartiet föll i onåd retuscherade bort den olycklige föredetningen från officiella foton. Klipp, klipp, klipp.

Vad Arachamijas uttalande i sin helhet innebär är att när Rysslands invasion pågick för fullt behövde den ukrainska sidan en tyngre garanti för sin säkerhet än Putins papperslapp.

Givetvis får vi se skeptiskt på det Arachamija säger, vilket ju gäller uttalandena från alla politiker. Men man får inte operera bort avgörande delar av det för att få det att säga det rakt motsatta. Med tanke på ryska statliga propagandisters ansträngningar för att förvränga innebörden av det Arachamija säger måste vi bara vara så mycket mer försiktiga.

I mars i år citerade Benjamin och Davies en tredje källa – Oleksiy Arestovitj, Zelenskyjs tidigare talesperson – till stöd för påståendet att Putins uppgörelse i Istanbul varit framförhandlad och att ”champagnekorkarna redan flög omkring i Kyiv”. Åter en politiker och en

* Artikeln: [We had to buy time](#) /MF

vars ord man måste vara speciellt försiktig med. Läsarna bör ta del av intervjun med honom på egen hand.*

Men att påstå att Arestovitjs version visar att Väst saboterade fredssamtalen är bedrägligt. På frågan om Johnson vridit om armen på Zelenskyj svarar Arestovitj:

Jag kan inte säga exakt om det stämmer eller inte. Han var i Kyiv, men ingen vet vad de talade om utom möjligen Zelenskyj och Boris Johnson själva. Jag tror att det var den 2 april och dagen därpå var jag i Butja. Presidenten kom [till Butja] en dag senare. [...]

Här betonade Arestovitj att: ”Presidenten blev chockad av Butja. Vi blev alla chockade av Butja. [...] Zelenskyj blev en helt annan människa när han kom till Butja och fick se vad som hänt.”

Min slutsats är inte att nyheten om massakern i Butja ensam ändrade Zelenskyjs uppfattning. Men förmodligen fick Butja, tillsammans med de övriga brutala ryska operationer som pågick – framför allt attacken på Mariupol – Zelenskyj och andra att tänka om beträffande säkerhetsgarantier utanför Nato. Och där kunde de inte hitta några.

Trots den vikt som Bennet, Arachmja och Arestovich fäster vid Butja är det ingen av ”campisterna” som nämner det – förutom en avfärdande passus av Marcetic (se ovan). De lever i en fantasivärld där rysk imperialism inte existerar och dess brott är utan betydelse.

Och det är ju inte problemet med Ukraina utan om det eländiga tillståndet hos en del av ”vänstern” i Väst. Med denna fantasivärld finns ingen väg till verklig internationell solidaritet och effektiv antiimperialism. Och ingen väg till fred heller.

Översättning: Björn Erik Rosin.

Lästips

Simon Pirani: [Kriget i Ukraina gör en rättvis energiomställning mer akut](#)
[Palestina och Ukraina - Så för imperierna krig under tjugoförsta århundradet](#)
[Gigantisk militär buffertzonen i ryskockuperade Ukraina](#)

Putin & Co om Ukraina och ukrainare:

Clara Apt: [Rysslands hotfulla Ukraina-retorik](#)

Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#)

Timofej Sergejtsev: [Vad Ryssland måste göra med Ukraina](#)

* [Oleksiy Arestovych: Zelenskyy's challenger](#) / MF